

Nr 160.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående höjning av vissa postavgifter; given Stockholms slott den 14 mars 1952.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF ADOLF.

Sven Andersson.

Utdrag av protokollet över kommunikationsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 14 mars 1952.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden SKÖLD, ZETTERBERG, TORSTEN NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, ANDERSSON, LINGMAN, HAMMARSKJÖLD, NORUP, HEDLUND, PERSSON, HJALMAR NILSON, LINDELL.

Efter gemensam beredning med chefen för finansdepartementet anför chefen för kommunikationsdepartementet, statsrådet Andersson.

I skrivelse den 7 mars 1952 har *generalpoststyrelsen* framlagt förslag om höjning av vissa postavgifter. Förslaget avser portona för inrikes paket och brev, vidare korsbandsportona, avgifterna för in- och utbetalningskort i postgironörelsen samt avgifterna i tidningsrörelsen.

Innehörden av styrelsens förslag framgår av följande tabeller.

Tabell 1. Brev-, korsbands-, paket- och postgiroavgifter: Nuvarande avgifter samt föreslagna ändringar.

Försändelseslag	Avgiftsgrupper	Nuvarande avgiftsbelopp öre	Generalpoststyrelsens förslag öre
<i>Brev</i>	högst 20 gram	25	25
	över 20— 125 gram	45	50
	» 125— 500 »	65	75
	» 500—1 000 »	—	100
<i>Korsband</i> (affärshandlingar, trycksaker, varu- prov, varukorsband)	högst 50 gram	10	10
	över 50—100 gram	10	15
	» 100 »	10	15
		för de första 100 g samt 5 öre för varje följande vikt av 100 g eller del därav	för de första 100 g samt 5 öre för varje följande vikt av 100 g eller del därav
minimiavgift för af- färshandling		25	25
<i>Paket</i>	högst 1 kg	110	130 ¹
	över 1—3 kg	140	160 ²
	» 3—5 »	170	200
	» 5 »	170	200
	för de första 5 kg och därefter 60 öre för varje följande kg el- ler del därav	för de första 5 kg och därefter 50 öre för varje följande kg el- ler del därav	
<i>Postgiro</i> Inbetalningskort Utbetalningskort		20	25
		20	25

Tabell 2. Avgifter i tidningsrörelsen: Nuvarande avgifter samt föreslagna ändringar.

Försändelseslag	Avgiftsgrupper	Nuvarande avgiftsbelopp öre	Generalpoststyrelsens förslag öre	Departementschefen öre
<i>Postabonnerade tidningar</i>	varje i tidningstaxan intagen abonnemangstermin	40	50	50
	varje under en vecka utkommande nr av tidningen dock lägst	38 ³ 76 ³	50 ³ 100 ³	46 ³ 92 ³
	varje helt eller påbörjat kg av tidningens sammanlagda årsvikt	26 ³	34 ³	31 ³
	sammanlagd avgift för ett postabonnerat tidningsexemplar lägst	62	80	75
<i>Utgivarkorsband i allmänhet</i>	varje 1/2 kg eller del av 1/2 kg dock lägst	18 72	24 96	22 88
	<i>Kommissionärskorsband</i>	varje kg eller del av kg för tidning med minst 6 nr i veckan dock lägst	22 44	28 56
varje kg eller del av kg för tidning med mindre än 6 men minst 1 nr i veckan dock lägst		29 58	38 76	35 70

¹ Departementschefen föreslår 140.

² » » 170.

³ Dessa avgifter avse helår och beräknas i förhållande därtill för kortare abonnemangsterminer.

Generalpoststyrelsen.

I sin förenämnda skrivelse erinrar styrelsen till en början om att postverkets inkomstöverskott i november 1951 beräknades till 37 resp. 35 milj. kronor för budgetåren 1951/52 och 1952/53. Vid kalkylerna hade därvid antagits, att rörligt lönetillägg skulle utgå efter oförändrade grunder under såväl innevarande budgetår som budgetåret 1952/53. Hänsyn hade heller icke tagits till de mera betydande förändringar i prisnivån, som kunde komma att inträffa under den tid beräkningarna avsågo. Emellertid har under den hittills gångna delen av innevarande budgetår en viss nedgång kunnat konstateras i posttrafiken, innebärande en minskning av det beräknade överskottet. Vidare förutses nu, att personalkostnaderna komma att starkt öka, dels på grund av höjningen i de rörliga tilläggen, dels på grund av den förestående tjänsteförteckningsrevisionen m. m. Härtill kommer att postverkets övriga utgifter genom redan inträffade och kommande ytterligare prisstegringar kunna väntas stiga i ej oväsentlig omfattning. Med hänsyn till samtliga dessa omständigheter förutses, att det i november 1951 beräknade överskottet för innevarande budgetår sjunker till ca 17,2 milj. kronor, och att överskottet för 1952/53 vändes i ett underskott om ca 7,4 milj. kronor.

De starkt ökade utgifterna kunna endast i ringa mån kompenseras genom driftsrationaliseringar och besparingsåtgärder. För att eliminera de för närmast följande budgetår väntade underskotten och åstadkomma en tillfredsställande balans mellan inkomster och utgifter blir det därför nödvändigt att höja vissa postavgifter. Med hänsyn till de stora höjningar som vidtogos föregående år beträffande flertalet postavgifter och den ogynnsamma inverkan dessa höjningar i vissa fall haft på posttrafiken, anser generalpoststyrelsen dock, att nya portohöjningar böra vidtagas blott i begränsad omfattning och endast beträffande sådana rörelsegrenar, som i nuvarande läge förmodas kunna bära en ytterligare avgiftsstegring. Beträffande de olika ändringsförslagen anför styrelsen följande.

Paketportot.

Portot för inrikes paket höjdes senast den 1 juni 1951. Med hänsyn enbart till paketrörelsens ekonomiska resultat och de kommande kostnadsstegringarna skulle en väsentlig avgiftshöjning vara motiverad. Pakettrafiken har emellertid under år 1951 minskat i omfattning, vilket åtminstone i viss mån får tillskrivas den under detta år företagna portohöjningen. En ytterligare avgiftshöjning synes på grund härav böra vidtagas med stor försiktighet, särskilt beträffande de båda lägsta viktsatserna, som äro mest känsliga för ändringar. Styrelsen, som övervägt olika alternativ till portoändringar, har i fråga om dessa viktsatser ansett sig böra stanna vid en höjning med 20 öre. I fråga om viktsatsen 3—5 kg föreslås en höjning med 30 öre.

Med nuvarande avgiftsskala ställer det sig förmånligare för allmänheten att dela upp paket över 7 kilograms vikt i flera försändelser. Genom sådan uppdelning erhålles nämligen en viss portobesparing. Avgiften för ett paket om 8 kg utgör sålunda för närvarande 3.50 kr, medan två paket om 5 resp. 3 kg tillsammans kosta 3.10 kr. Då postverket har vissa fasta kostnader per paket, som äro desamma oavsett paketets vikt, har styrelsen ansett det lämpligt, att avgiftsskalan avpassas så, att en uppdelning av paket, som i vikt understiga 10 kg, icke längre blir ekonomiskt fördelaktig. För paket om 10 kg och däröver är detta problem av underordnad betydelse, då antalet paket inom dessa viktgrupper är förhållandevis litet.

I anslutning till förestående föreslår styrelsen, att portot för paket skall utgå efter följande ändrade grunder, nämligen för paket, vägande

högst 1 kg	1 kr 30 öre,
mer än 1 men ej över 3 kg	1 kr 60 öre,
mer än 3 men ej över 5 kg	2 kr,
mer än 5 kg, med 2 kr för de första 5 kilogrammen och därefter 50 öre för vart överskjutande kilogram.	

De föreslagna ändringarna äro så avpassade, att förhållandet mellan postverkets och järnvägens pakettariffer, efter de höjningar av de senare som järnvägsstyrelsen föreslagit, i huvudsak bibehålles oförändrat. Höjningen av paketportona beräknas medföra en inkomstökning om ca 3,5 milj. kronor.

Portot för inrikes brev.

I anslutning till höjningen av postpaketavgifterna har generalpoststyrelsen funnit en utvidgning och justering av avgiftsskalan för inrikes brev vara påkallad. Avgiften för brev i den högsta viktsatsen uppgick fram till den 1 april 1948 till samma belopp som portot för inrikes paket om högst 1 kg. Genom de senare vidtagna avgiftsändringarna har spännvidden mellan avgiften för brev i nu ifrågavarande viktsats och paketportot blivit allt större. Om någon ändring icke vidtages beträffande brevportot, skulle avgiftsskillnaden bli än mera markerad genom den nu föreslagna höjningen av paketportot. För att motverka konsekvenserna härav föreslår styrelsen, att en ny viktsats införes för inrikes brev, som medger, att även försändelser över 500 grams vikt kunna befordras såsom brev försändelser. Den nya viktsatsen bör enligt styrelsens mening omfatta försändelser över 500 t. o. m. 1 000 gram. Om portot för brev i denna viktsats fastställes till ett belopp, som något understiger avgiften för paket om högst 1 kg, skulle flera fördelar erhållas för såväl allmänheten som postverket. Spännvidden mellan brev- och paketavgifterna skulle sålunda minska i önskvärd utsträckning. Allmänheten skulle få möjlighet att skicka vissa försändelser, vilkas dimensioner ej överstiga de för brev föreskrivna maximimåtten (5 × 35 × 50 cm) men som för närvarande måste expedieras såsom paket, mot ett gynnsammare porto än vad som nu kan erbjudas. För dessa försändelser

skulle vidare vinnas fördelen av den snabbare befordran och den förenklade handläggning, som tillämpas för breven i jämförelse med paketen.

I fråga om brevportot har förhållandet mellan avgifterna för de olika viktsatserna före den i juni 1951 vidtagna höjningen alltid varit 1:2:3, Generalpoststyrelsen finner det av såväl ekonomiska som andra skäl angeläget, att brevportot återföres till det tidigare tillämpade avgiftssystemet. Detta innebär, att nu gällande porto för brev över 20 t. o. m. 125 g bör höjas från 45 till 50 öre och portot för brev över 125 t. o. m. 500 g från nuvarande 65 till 75 öre. Avgiften för den föreslagna nya viktsatsen 500—1 000 g synes analogivis böra fastställas till 1 kr.

I anslutning till vad sålunda anförts föreslår styrelsen, att portot för inrikes brev fastställs till följande belopp:

om brevets vikt icke överstiger 20 g	25 öre,
om brevets vikt överstiger 20 men icke 125 g	50 öre,
om brevets vikt överstiger 125 men icke 500 g	75 öre,
om brevets vikt överstiger 500 men icke 1 000 g.....	1 kr.

Avgiftsändringarna beträffande inrikes brev beräknas medföra en inkomstökning om ca 1,8 milj. kronor.

Korsbandsportot.

Nuvarande avgifter för trycksaker, affärshandlingar, varuprov och varukorsband ha tillämpats sedan den 1 april 1948. Dessförinnan utgick korsbandsportot med 5 öre per 100 g. Med hänsyn till att ca 85 % av korsbanden utgöras av lätta försändelser med en medelvikt av ca 20 g, innebar den i april 1948 vidtagna avgiftsändringen, att portot för sistnämnda försändelser steg med 100 %. Någon ytterligare avgiftshöjning för de lättare korsbanden anses på grund härav icke böra komma i fråga, då detta med all säkerhet skulle medföra en minskning av försändelseantalet.

Genom förenämnda avgiftsändring höjdes även portot för de tyngre korsbanden med 5 öre per försändelse. Detta porto kan emellertid alltjämt anses vara förhållandevis lågt. Avgiften för en trycksaksförsändelse om exempelvis 1 000 grams vikt uppgår sålunda för närvarande till endast 55 öre. En ytterligare höjning med 5 öre av portot för de tyngre korsbanden, till vilka kunna hänföras försändelser vägande över 50 g, synes med hänsyn härtill vara väl motiverad och torde icke komma att påverka korsbandstrafiken i ogynnsam riktning. Styrelsen föreslår därför, att portot för annat inrikes korsband än utgivarkorsband eller sådant korsband, som innehåller uteslutande blindskrift, fastställs att utgå enligt följande ändrade grunder, nämligen för korsband, som väger

högst 50 g	10 öre,
mer än 50 men ej över 100 g	15 öre,
mer än 100 g, 15 öre för de första 100 grammen samt 5 öre för varje följande 100 gram eller del därav.	

Avgiftsändringen beräknas ge en inkomstökning av ca 2,2 miljoner kronor.

Avgifterna i postgiro rörelsen.

De nu förestående löneökningarna och allmänna prisstegringarna beräknas även för postgiro rörelsen medföra en sådan försämring av det ekonomiska resultatet, att en höjning av vissa avgifter får anses ofrånkomlig.

För inbetalning av belopp till postgirokonto utgår för närvarande en avgift av 20 öre, vilken avgift tillämpats sedan den 1 april 1948. Avgiften för kontant utbetalning från postgirokonto utgjorde fram till den 1 juni 1951 15 öre men höjdes från denna tidpunkt till samma belopp som inbetalningsavgiften, d. v. s. 20 öre. De beräkningar, som 1949 års kostnadsutredning verkställt beträffande postgiro rörelsen, ha utvisat, att postverkets kostnader för utbetalningarna något överstiga motsvarande kostnader för inbetalningarna, varför det kunde vara motiverat, att utbetalningsavgiften sattes något högre än inbetalningsavgiften. För att erforderlig inkomstökning skall kunna erhållas på postgiro rörelsen måste emellertid höjning vidtagas av båda dessa avgifter med 5 öre. Med hänsyn härtill och till att utbetalningsavgiften höjdes så sent som föregående år, anser generalpoststyrelsen, att en differentiering av nu ifrågavarande avgifter icke lämpligen kan göras för närvarande utan bör uppskjutas till en gynnsammare tidpunkt. Styrelsen föreslår därför, att såväl inbetalnings- som utbetalningsavgiften höjes från nuvarande 20 till 25 öre. Ifrågavarande höjningar beräknas medföra en inkomstökning av ca 3,1 miljoner kronor för inbetalningarna och ca 1,1 miljon kronor för utbetalningarna, eller sammanlagt 4,2 miljoner kronor. De ökade portoinkomsterna äro avsedda att helt tagas i anspråk av postgirokontoret och komma därför icke att påverka postverkets överskott.

Avgifterna i tidningsrörelsen.

De grunder, efter vilka avgifterna i tidningsrörelsen beräknas, fastställdes i förordningen den 22 april 1932 angående villkoren för postbefordran av tidningar och andra periodiska skrifter. Denna förordning, som trädde i kraft den 1 januari 1933, tillkom efter en ingående utredning, vari även representanter för pressen deltog. De avgifter, som på utredningens rekommendationer intogos i generalpoststyrelsens förslag till den nya tidningsförordningen och som sedermera godkändes av riksdagen, fastställdes med vederbörligt hänsynstagande till tidningarnas intressen till låga belopp och inneburo i vissa fall t. o. m. en sänkning av tidigare gällande avgifter. De sålunda fastställda tidningsavgifterna ha sedan legat till grund för senare vidtagna provisoriska avgiftsändringar.

Trots de kostnadsökningar, som efter hand inträdde för postverket, kvarstodo de från den 1 januari 1933 gällande tidningsavgifterna oförändrade under en lång följd av år. I november 1947 fann sig dock generalpoststyrelsen nödsakad att på grund av den ekonomiska försämring, som tidningsrörelsen undergått, föreslå höjning av tidningsavgifterna med 20 %. Förslaget bifölls av riksdagen och trädde i kraft den 1 januari 1949.

Sedan postverkets ekonomiska resultat under de därpå följande åren suc-

cessivt försämrats, ansåg sig styrelsen tvungen att år 1951 föreslå nya portohöjningar. Enligt en överslagsberäkning, som gjordes på grundval av material, som den då ännu ej slutförda kostnadsutredningen ställde till förfogande, kunde fastslås, att tidningsrörelsen lämnade ett synnerligen otillfredsställande ekonomiskt resultat. Beräkningen gav sålunda vid handen, att dåvarande avgifter borde mer än fördubblas för att täcka postverkets merkostnader för ifrågavarande rörelsegren. Innan förslag avläts beträffande tidningsavgifterna, upptog styrelsen förhandlingar i avgiftsfrågan med Svenska tidningsutgivareföreningen. I samförstånd med föreningens styrelse föreslog generalpoststyrelsen en provisorisk höjning av då gällande avgifter med 50 %. Genom beslut av 1951 års riksdag begränsades avgiftshöjningen sedan till 30 %. Den trädde i kraft den 1 januari innevarande år.

De ändringar, som hittills vidtagits beträffande de i tidningsförordningen fastställda ursprungliga avgifterna, d. v. s. de avgifter, som tillämpades fr. o. m. den 1 januari 1933, innebära en höjning med ca 56 %. Det synes därför icke råda någon tvekan om att de höjningar, som vidtagits beträffande tidningsavgifterna, väsentligt understigit den allmänna prisstegring, som inträtt sedan år 1932, medan däremot tidningsutgivarnas andel i postabonnemangspriserna väl följt den allmänna prisutvecklingen.

De av 1949 års kostnadsutredning gjorda beräkningarna ha bekräftat, att tidningsrörelsen, oavsett vilket beräkningssätt som tillämpas, alltjämt lämnar ett avsevärt underskott. Detta underskott kan, om hänsyn endast tages till postverkets merkostnader, beräknas uppgå till 16,7 miljoner kronor. Styrelsen anser sig i detta sammanhang icke böra upptaga frågan om hur sagda underskott bör kompenseras, men givetvis kan i nuvarande läge någon ökning av detta underskott icke ifrågakomma. De i det föregående nämnda, kommande utgiftsökningarna medföra en ytterligare försämring av tidningsrörelsens ekonomiska resultat. Av dessa utgiftsökningar, som sammanlagt uppgå till ca 50 miljoner kronor, beräknas nämligen 6,5 miljoner kronor falla på tidningsrörelsen i form av ökade merkostnader. I anslutning till vad nyss sagts, anser sig styrelsen icke nu böra ifrågasätta, att mera än denna merkostnadsökning kompenseras genom höjning av tidningsavgifterna. För att åstadkomma sådan kompensation erfordras en höjning av nuvarande avgifter med 30 %.

Den föreslagna avgiftshöjningen får liksom de senast vidtagna ändringarna av tidningsavgifterna anses såsom provisorisk i avvaktan på en fullständig utredning rörande tidningsrörelsen. Styrelsen meddelar i detta sammanhang, att den har för avsikt att snarast möjligt inkomma till Kungl. Maj:t med förslag till en sådan utredning.

Med hänsyn till tidningsrörelsens art kunna avgiftsändringarna icke träda i kraft förrän den 1 januari 1953. Inkomstökningen för budgetåret 1952/53 kommer på grund härav att inträda först under budgetårets senare del. Till följd av att postabonnemangen grunda sig på kalenderår och helårsabonnemangen verkställas omkring årsskiftet, kommer emellertid en procentuell större del av inkomstökningen för år 1953 att falla på första halvåret. In-

komstökningen kan därför beräknas komma att uppgå till 4,5 miljoner kronor för budgetåret 1952/53 och 6,5 miljoner kronor för därpå följande budgetår.

Ekonomiska beräkningar m. m.

Såsom framhållits kunna de ändringar, som avse tidningsavgifterna, icke träda i kraft förrän den 1 januari 1953. Av hänsyn till erforderliga förberedelser för portohöjningarna kunna övriga avgifter träda i kraft tidigast den 1 juni 1952. Styrelsen anser det dock önskvärt av administrativa och andra praktiska skäl, att avgiftsändringarna tillämpas fr. o. m. den 1 nästkommande juli. Om ikraftträdandet skulle fastställas till den 1 juni 1952, skulle detta innebära en inkomstökning för innevarande budgetår med endast omkring 700 000 kronor.

De föreslagna avgiftsändringarna beräknas ge en sammanlagd inkomstökning om 12,0 milj. kronor för budgetåret 1952/53 och 14,0 milj. kronor för därpå följande budgetår. Härtill kommer, att nämnda avgiftsändringar föranleda ändringar jämväl av andra avgifter, som bestämmas av Kungl. Maj:t. Vidare har styrelsen för avsikt att föreslå höjningar beträffande vissa avgifter och ersättningar, som även bestämmas av Kungl. Maj:t, nämligen portona för brev och brevkort i den allmänt internationella utväxlingen samt de särskilda ersättningar, som tillkomma postverket för bestyret med skatteuppbörden, barnbidragen och folkpensionerna. Styrelsen avser därjämte att företaga viss omräkning av avgifterna för paket till utlandet, innebärande en höjning av dessa avgifter med ca 40 %.

Om hänsyn tages även till dessa ändringar, kan den totala inkomstökningen beräknas komma att uppgå till 17,4 miljoner kronor för budgetåret 1952/53 och 19,4 miljoner kronor för därpå följande budgetår. Postverkets inkomstöverskott för budgetåret 1952/53 torde med hänsyn härtill komma att utgöra 10 miljoner kronor. För därpå följande budgetår torde inkomstöverskottet komma att uppgå till 12 miljoner kronor.

I detta sammanhang torde jag även få anmäla styrelsens skrivelse den 11 januari 1952 angående upphävande av vissa föreskrifter rörande tjänstepaket. I skrivelsen anför styrelsen följande.

När ilpaket infördes i den inrikes posttjänsten, förordnade Kungl. Maj:t den 29 juni 1917 bl. a., att tjänstepaket om högst 10 kg skulle utan tilläggsavgift befordras med snabbaste postlägenhet. Ändring häri har, efter riksdagens hörande, vidtagits genom Kungl. Maj:ts beslut den 29 maj 1925, enligt vilket högsta vikten för tjänstepaket, som utan särskild tilläggsavgift må befordras med snabbaste postlägenhet såsom ilpaket, skall utgöra 1 1/2 kg. Med ändringen avsågs att begränsa paketbefordran med brevposthastighet till sådana tjänstepaket, vilka avsändaren genom anteckningen »ilpaket» betecknat såsom brådskande. På grund av att postmängden ökat år efter år ha de utrymmen inom snälltågen, som postverket äger disponera, blivit alltmera otillräckliga. Det har därför visat sig nödvändigt att så långt möjligt

avlasta snälltågen från sådan post, som är av mindre brådskande natur. Trots vidtagna åtgärder är dock belastningen på postkupéerna i de viktigare snälltågsförbindelserna alltjämt stor. Därtill kommer att postverket för det utrymme, som disponeras i snälltåg, har att erlægga en ersättning, som är 10 % högre än som utgår i övriga fall. Ur kostnadssynpunkt är det sålunda av betydelse, att mindre brådskande post icke i onödan befordras med snälltåg.

Med hänsyn till nämnda förhållanden ifrågasätter styrelsen, huruvida icke föreskriften om vissa tjänstepakets befordran med brevposthastighet borde upphävas. Styrelsen finner det icke rimligt, att sådana tjänstepaket om högst 1½ kg vikt, som icke äro av särskilt brådskande natur, t. ex. blankettsändningar, återgående emballage o. d. skola befordras med de snabba och kostsamma postlägenheter, som snälltågen utgöra. Därest den nämnda föreskriften upphäves, synes som följd därav även den i allmänna poststadgan intagna bestämmelsen om att adresskort icke erfordras för vanliga tjänstepaket om högst 1½ kg vikt böra upphävas. Denna bestämmelse tillkom samtidigt med Kungl. Maj:ts beslut den 30 juni 1899, varigenom föreskrefs, att dylika tjänstepaket skulle befordras med brevposthastighet och även i övrigt behandlas såsom vanliga brev.

Styrelsen hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t ville förordna, att Kungl. Maj:ts beslut den 29 maj 1925, att tjänstepaket om högst 1½ kg vikt skall befordras med brevposthastighet, samt Kungl. Maj:ts beslut den 30 juni 1899, att tjänsteförsändelse om högst 1½ kg vikt skall behandlas som brev-försändelse och sålunda icke åtföljas av adresskort, skola upphöra att gälla.

Statskontoret, som yttrat sig över styrelsens skrivelse av den 11 januari, anför vissa betänkligheter mot en försämring av de mindre tjänstepaketens postexpediering, vilket otvivelaktigt kommer att medföra visst merarbete hos statsmyndigheterna. Med hänsyn till vad generalpoststyrelsen anført vill ämbetsverket dock icke motsätta sig bifall till framställningen.

Departementschefen.

Av den redogörelse som lämnats i det föregående framgår, att enligt nu föreliggande kalkyler postverkets rörelse till följd av löne- och prisstegringar och en viss nedgång i posttrafiken kommer att visa ett väsentligt sämre resultat för innevarande budgetår än som tidigare beräknats. För nästkommande budgetår förutses vid oförändrade taxor ett underskott om ca 7,4 miljoner kronor. Då utgiftsökningarna endast i ringa mån kunna kompenseras genom driftsrationaliseringar och besparingsåtgärder föreslår generalpoststyrelsen vissa taxehöjningar. Med hänsyn till att en tendens till försvagning av vissa delar av posttrafiken inträtt under de senaste månaderna, begränsar styrelsen sitt förslag till sådana rörelsegrenar som i nuvarande läge förmodas kunna bära en ytterligare avgiftsstegring. Förslaget

omfattar sålunda portona för inrikes brev i de högre viktgrupperna, paket- och korsbandsportona, avgifterna för in- och utbetalningskort i postgironörelsen samt avgifterna i tidningsrörelsen.

Vad styrelsen sålunda föreslagit anser jag mig kunna tillstyrka i vad avser portona för brev, affärshandlingar, trycksaker, varuprov och varukorsband samt avgifterna för in- och utbetalningskort i postgironörelsen. Jag ansluter mig även till styrelsens förslag beträffande paketportona, dock med den ändringen att portot i de två lägsta viktklasserna höjes med 30 öre.

I vad avser avgifterna i tidningsrörelsen har styrelsen föreslagit en höjning av de olika avgiftsgrupperna med 30 %. Styrelsen betraktar ändringen såsom provisorisk och har för avsikt att snarast möjligt inkomma med förslag till utredning rörande tidningsrörelsens ekonomi. Denna utredning, som jag anser bör komma till stånd, torde få som en av sina uppgifter att lösa frågan hur tidningsrörelsen skall finansieras. I avvaktan på det resultat man därvid kan komma till, synes det mig lämpligt, att avgiftshöjningen för tidningsrörelsen tills vidare begränsas till ca 20 procent, varvid avgifterna skulle komma att uppgå till de belopp som angivas i sista kolumnen av tabell 2.

De nya avgifterna synas böra tillämpas från den 1 juni 1952 utom i vad avser avgifterna i tidningsrörelsen, vilka böra träda i kraft från och med den 1 januari 1953.

Vid tillämpning av styrelsens taxeförslag med de ändringar jag här förordat, kan postverkets rörelse beräknas komma att lämna ett överskott om 18 milj. kronor under innevarande budgetår (inklusive effekten av taxehöjningarna under juni månad) och ett överskott om cirka 10 miljoner kronor under budgetåret 1952/53. Det senare överskottet anser jag vara ett ovillkorligt minimum i nuvarande läge.

Generalpoststyrelsens hemställan i skrivelse den 11 januari 1952 anser jag mig böra tillstyrka. Jag torde framdeles för Kungl. Maj:t få anmäla de närmare bestämmelser, som föranledas därav.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att besluta, att befodringsavgifterna för inrikes brev och paket, affärshandlingar, trycksaker, varuprov och varukorsband, in- och utbetalningskort i postgironörelsen, postabonnerade tidningar samt utgivar- och kommissionärskorsband skola utgå med belopp och från tidpunkter, som av mig i det föregående förordats.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagar Hans Maj:t Konungen lämna bifall samt förordnar, att proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Östen Falken.
